

ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

ΕΤΟΣ 5ον - ΑΡΙΘΜ. 100

30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1974

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς συγκαλεῖ τὴν 22αν Κληρικολαϊκὴν τῆς συνέλευσιν.....	2
Ἀπεβίωσε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας Δαμιανός.....	4
Οἱ βασικοὶ ὅροι πρὸς ἔναρξιν τοῦ ὀρθοδοξορωμαιοκαθολικοῦ θεολογικοῦ διαλόγου.....	5
Σύντομα Νέα.....	6
<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ</u> "Εἴμεθα σύγχρονοι τῆς σταυρώσεως, δὲν εἴμεθα ἀναγινώσκοντες ἱστορίαν, οὔτε θεαταί τῆς σταυρώσεως" (Ἐπισκόπου Μελιτηνῆς Ἰωακείμ).....	8

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ
ΤÉΛÉGR. ORTHODOXIA-GENÈVE * TÉL. (022) 58 16 29 * 37, CHEMIN DE CHAMBÉSÝ, 1292 CHAMBÉSÝ-GENÈVE, SUISSE

Ἡ "Ἐπίσκεψις" ἐπιδιώκει νὰ ἐνημερώνη τοὺς ἀναγνώστας τῆς περὶ τῆς ζωῆς τῶν Ἐκκλησιῶν. Δὲν φέρει εὐθύνην διὰ τὰς ἀπόψεις τὰς ἐκφραζομένας εἰς τὰς δημοσιευόμενας εἰδήσεις. Ἐπιτρέπεται ἡ ἀναδημοσίευσις τοῦ περιεχομένου τοῦ Δελτίου μέ ἀπλήν ἔνδειξιν τῆς προελεύσεως.

Ἡ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΒΟΡΕΙΟΥ ΚΑΙ ΝΟΤΙΟΥ ΑΜΕΡΙΚΗΣ
ΣΥΓΚΑΛΕΙ ΤΗΝ 22αν ΚΛΗΡΙΚΟΛΑΪΚΗΝ ΤΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ

Ἡ Ἀρχιεπισκοπή Βορείου καί Νοτίου Ἀμερικῆς συγκαλεῖ τήν 22αν Κληρικολαϊκὴν τῆς Συνέλευσιν εἰς Σικάγον τῶν Η.Π.Α. ἀπό 28ης Ἰουνίου μέχρις 6ης Ἰουλίου. Ἡ συνέλευσις αὕτη, τῆς ὁποίας γενικόν θέμα θά ἀποτελέσῃ ἡ "Πνευματικὴ Ἀνακαίνισις" (πρβλ. Ρωμ.12,2), καλεῖται νά καθορίσῃ τήν θέσιν τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ θεμελιωδῶν θεμάτων, μέ τά ὁποῖα ἡ ἐν Ἀμερικῇ Ἐκκλησία εὐρίσκεται ἀντιμέτωπος καί ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ θέσις τῆς δύναται νά κινήσῃ τό ἐνδιαφέρον τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν, Ὁρθοδόξων καί μή. Κατά τόν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀμερικῆς Ἰάκωβον, αἱ ἀποφάσεις τῆς συνελεύσεως ταύτης δυνατόν νά ἔχουν "ἱστορικὴν σημασίαν διὰ τό μέλλον... τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν Ἀμερικῇ, ἀλλά καί γενικῶς τῆς Ὁρθοδοξίας", ἐάν ἡ ἀνάγκη τῆς "πνευματικῆς ἀνακαινίσεως ἢ ἀναπλαισιώσεως" τεθῇ ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἀνάγκην.

Εἰδικῶς ἡ συνέλευσις θά προσπαθήσῃ πρῶτον νά δώσῃ ἀπάντησιν εἰς τὰ ἀκόλουθα ἐρωτήματα :

- Ἐχουν δεσμετικόν χαρακτῆρα αἱ ἀποφάσεις τῶν Κληρικολαϊκῶν ἐπὶ τῶν Κοινοτήτων καί τῶν πιστῶν καί μέχρι ποίου σημείου;

- Εἶναι δυνατόν αἱ Κοινότητες, καί εἶναι πρὸς τό συμφέρον των, νά ἔχουν ἰδιαιτέρους ἐσωτερικοὺς κανονισμοὺς διοικήσεως, οἱ ὁποῖοι μόνον εἰς τὰ βασικά ἄρθρα νά εἶναι σύμφωνοι μέ τούς "ὁμοιομόρφους Κανονισμοὺς τῶν Κοινοτήτων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς";

- Εἶναι δυνατόν καί πῶς νά τεθῇ ἓνα τέρμα εἰς τήν ἐκμετάλλευσιν τῆς εὐσεβείας ἢ ἀφελείας τῶν πιστῶν , ἡ ὁποία ἐπιχειρεῖται ἐν ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου, Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ ἢ τοῦ Παλαιοῦ Ἡμερολογίου;

- Εἶναι δυνατόν νά ἐπιβιώσῃ ἡ πατριος γλῶσσα εἰς μίαν ἐποχὴν, ὅπου δίδεται περισσοτέρα προσοχὴ καί βοήθεια εἰς τὰς μειονότητας, αἱ ὁποῖαι θέλουν νά τηρήσουν τὰς γλώσσας των, τὰς πολιτιστικὰς των παραδόσεις καί ἀκόμη καί τὰ "ἔθιμα" των, μέχρι ποίου σημείου, πῶς καί διατί;

- Είναι δυνατόν ή Έκκλησία νά είναι Έλληνική και Όρθόδοξος, εάν τελικώς επιτύχη στενωτέραν συνεργασία μετά τών έν Άμερικη Όρθοδόξων Έκκλησιαστικών δικαιοδοσιών ή προωθήση ακόμη περισσότερον τάς "Οίκουμενικάς" ή "Οίκουμενιστικάς" της σχέσεις μετά τής Ρωμαιοκαθολικής και τών Προτεσταντικών Έκκλησιών, πράγμα, τό όποϊον είναι άδύνατον νά μή έπηρεάση τόν παραδοσιακόν χαρακτήρά της;

Γενικώτερου ένδιαφέροντος έρωτήματα, τά όποϊα τίθενται είς τήν συνέλευσιν ταύτην πρός έξέτασιν, είναι επίσης τά έξής :

- Ποία ή άπάντησις τής Έκκλησίας είς τήν αναβιωθεϊσαν θεωρίαν τής έξελίξεως, ή όποϊα είσήχθη έπισήμως είς πολλά σχολεία τών Ένωμ. Πολιτειών;

- Ποία ή στάσις της και ή θεολογική ή βιβλική δικαίωσις της έναντι τών άντισυλληπτικών, τών έκτρώσεων, τών όμοφυλοφίλων, τής χειροτονίας τών γυναικών, τής καύσεως τών νεκρών;

- Ποία ή αντίδρασις τής Έκκλησίας (και ποία ή θεμελίωσις της) είς τήν άπαίτησιν περί λειτουργικών άλλαγών, έκλαϊκευμένων νέων Έκκλησιαστικών Ύμνων (περί τών όποίων όμιλοϋν πολλοί και γονεΐς και νέοι) και τελέσεως μερικών μυστηρίων, ώς ό γάμος είς τό ύπαιθρον;

- Ποία ή στάσις ή αντίστασις τής Έκκλησίας έναντι τής νέας αντιλήψεως ή έννοίας περί τοϋ λειτουργήματος τής συγχρόνου Έκκλησίας, ώς καθαρώς κοινωνικο-πολιτικο-οϊκονομικοϋ;

- Ποία ή αντίδρασις τής Έκκλησίας είς τήν άποξένωσιν τής νεο-λαίας από τήν Χριστιανικήν Θρησκείαν και ή άκατάσχετος φορά της πρός τά Άσιατικά θρησκευάματα και τάς έμπειρίας, όπως ή υπεραισθητική σύλληψις ιδεών ή υπερβατική θεωρία ή αι ποικιλώνυμοι θρησκευτικοί κινήσεις νέων;

- Ποία ή στάσις τής Έκκλησίας έναντι τών πολιτικών και άνθρωπίνων και κοινωνικών δικαιωμάτων τών μειονοτήτων, τών γυναικών, τών έργατών, τών άναπήρων, τών φυλακισμένων και τών λιποτακτών;

- Ποία ή αντίδρασις, εύμενής ή δυσμενής, έναντι τής κινήσεως νά ένοχοποιηθῆ ό Πρόεδρος ή οϊοσδήποτε πολιτικός ή άλλος ήγέτης, άποδεικνυόμενος κατώτερος τής έμπιστοσύνης τοϋ λαοϋ του;

- Ποία ἡ θέσις τῆς Ἐκκλησίας ἔναντι τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν, αἱ ὁποῖαι, ἐμφανῶς ἢ μὴ, δουλοπρεπῶς πάντως ὑποστηρίζουν ἀντιλαϊκά καθεστῶτα ἐν τῷ λεγομένῳ ἐλευθέρῳ Κομμουνιστικῷ ἢ τρίτῳ κόσμῳ;

Προβλέπεται, ὅτι ἡ συμμετοχὴ εἰς τὴν συνέλευσιν τοῦ Σινάγου θὰ εἶναι μεγαλυτέρα οἰασδῆποτε προηγουμένης. Τὸ ἔργον τῆς θὰ στεφθῆ μέ ἐπιτυχίαν, ἐάν καί ἐφ' ὅσον, ὡς ἐδήλωσεν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἰάκωβος, τὰ μέλη τῆς "κατορθώσουν νὰ ἴδουν τὴν Ὀρθοδοξίαν ὡς δυναμικὸν προσωπικὸν βίωμα, καί ὄχι ὡς ἐξωτερικὸν ἔνδυμα, τὸ ὁποῖον φορεῖται ἢ ἀλλάσσεται κατὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐξωτερικῆς μας ἐμφανίσεως, ... διότι τὸ ζητούμενον σήμερα, πρὸ παντός δέ ἀπὸ τὴν νεότητα, δέν εἶναι ἡ ἐξωτερικὴ ἐντύπωσις, ἀλλὰ ἡ ἐσωτερικὴ συνοχὴ καί συνέπεια."

ΑΠΕΒΙΩΣΕ Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΝ ΑΛΒΑΝΙΑ,

ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΔΑΜΙΑΝΟΣ

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Τιράνων καί πάσης Ἀλβανίας Δαμιανὸς ἀπεβίωσε τὸν παρελθόντα Νοέμβριον εἰς ἡλικίαν 80 περίπου ἐτῶν. Τοῦτο ἀνεκοίνωσε πρὸ τινος ὁ Ἐπίσκοπος τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ὀρθοδόξων Ἀλβανῶν Στέφανος. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Δαμιανὸς διετέλει ἀπὸ τοῦ 1967 ἐν φυλακῇ, ὅπου καί ἐξέπνευσεν.

Ἡ ἐν Ἀλβανίᾳ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ἡ ὁποία ἀποτελεῖται ἐκ μιᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς καί τριῶν Ἐπισκοπῶν, ἀνεκηρύχθη ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰς Αὐτοκέφαλον τὸ 1937. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔγκυρα στατιστικὰ στοιχεῖα ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Ἀλβανίᾳ Ὀρθοδόξων πιστῶν ἀνήρχετο εἰς 250.000 περίπου, τῶν Μονῶν εἰς 29 καί τῶν Ἱερατικῶν Σχολῶν εἰς 2. Ἀπὸ τοῦ 1967 ἰδίως ὑφίσταται σκληρὸς διωγμὸς κατὰ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐκλείσθησαν ὅλοι οἱ Ναοὶ καί ὀλόκληρος ἡ Ἱεραρχία καί πολλοὶ Ἱερεῖς ἐφυλακίσθησαν. Κάθε θρησκευτικὴ ἐκδήλωσις ἀπειλεῖται ἐκτοτε μέ φυλάκισιν καί σοβαρὰς κυρώσεις.

ΟΙ ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΠΡΟΣ ἘΝΑΡΞΙΝ ΤΟΥ
ΟΡΘΟΔΟΞΟΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ

Εἰς ἐξάστηλον ἄρθρον του ("Ὁ μεταξύ Ὀρθοδόξου καί Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας διάλογος") δημοσιευόμενον εἰς τό ἐπίσημον ὄργανον τῆς Ἑλλάδικῆς Ἐκκλησίας "Ἐκκλησία" (15.3.1974 - ἄρ. 6), ὁ καθηγητής Ἰ. Καρμίρης τονίζει τούς βασικούς ὄρους, ὑπό τούς ὁποίους θά ἦτο δυνατή ἡ ἔναρξις τοῦ ὀρθοδοξορωμαιοκαθολικοῦ θεολογικοῦ διαλόγου. Εἰς τό ἄρθρον τοῦτο γίνεται κατ'ἀρχήν μία σύντομος ἀνασκόπησις τῆς ἐξελίξεως τῶν προσφάτων σχέσεων μεταξύ τῶν Ἐκκλησιῶν Ὀρθοδόξου καί Ρωμαιοκαθολικῆς καί εἰδικώτερον τοῦ σταδίου, εἰς τό ὁποῖον εὐρίσκεται σήμερον ὁ μεταξύ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν διάλογος.

Ὡς χαρακτηριστικοί σταθμοί τοῦ μεταξύ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν "διαλόγου τῆς ἀγάπης", ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τό προπαρασκευαστικόν στάδιον τοῦ θεολογικοῦ διαλόγου, ἀναφέρονται αἱ τρεῖς συναντήσεις μεταξύ Πάπα Παύλου Στ' καί Πατριάρχου Ἀθηναγόρου εἰς Ἱεροσόλυμα, Κωνσταντινούπολιν καί Ρώμην. Ἰδιαιτέραν ὄλως σημασίαν ἀποδίδει ὁ καθηγητής Ἰ. Καρμίρης εἰς τάς σχετικὰς ἀποφάσεις τῶν τεσσάρων Πανορθόξων Διασκέψεων (1961-1968), τῶν ὁποίων καρπός ὑπῆρξεν ἡ πρότασις πρὸς ἔναρξιν διαλόγου "ἐπί ἴσοις ὄροις". Αἱ Πανορθόδοξοι Διασκέψεις γενικῶς διὰ τῶν ἀποφάσεων αὐτῶν περί καλλιιεργείας ἀδελφικῶν σχέσεων μεταξύ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν καί περί συστηματικῆς προπαρασκευῆς τοῦ θεολογικοῦ διαλόγου συνέβαλον ἀνεκτιμῆτως εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς πρεπούσης προσεγγίσεως τῶν Ἐκκλησιῶν.

Συμφώνως πρὸς τό ἄρθρον τοῦ καθηγητοῦ Καρμίρη, τὴν σπουδαιότεραν συμβολὴν εἰς τὴν ὀρθὴν προπαρασκευὴν τοῦ θεολογικοῦ διαλόγου ἀποτελεῖ ὁ καθορισμός τῶν ἐκκλησιολογικῶν αὐτοῦ ἀρχῶν καί βάσεων, εἰς τὸν ὁποῖον προέβη κατὰ τὸν παρελθόντα Νοέβριον (βλ. Ἐπίσκεψις, ἄρ. 90, σσ.17-19) ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Δημήτριος:

- ἡ ὑπάτη αὐθεντία τῆς Ἐκκλησίας κεῖται ἐπὶ τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου τῆς καθόλου Ἐκκλησίας

- ούδεις επίσκοπος έχει προνόμιον, θεϊον η ανθρώπινον, παγκοσμιότητος επί της Έκκλησίας
- η τελική εκβασις όλων τών προς ένότητα συνεργασιών και διαβουλεύσεων θά είναι επί παγκαθολικοῦ και πανορθοδόξου επιπέδου.

Ό καθηγητής Καρμίρης κατακλείει τό άρθρον του τονίζων, ότι υπό τούς άνωτέρω βασιικούς όρους, ως και υπό τόν όρον της καταργήσεως "της έν μέσω του Όρθοδόξου κόσμου προσηλυτιστικῶς δράσης λατινικῆς "Ουνίας", θά ήτο δυνατή η έναρξις του εύκταίου όρθοδοξο-ρωμαιοκαθολικοῦ θεολογικοῦ διαλόγου.

ΣΥΝΤΟΜΑ ΝΕΑ

Ό Μητροπολίτης Σουρόζ Άντώνιος παραιτεΐται τών καθηκόντων του ως Έξάρχου του Πατριαρχείου Μόσχας έν Δυτικῆ Εύρώπη.

Τήν 5ην Άπριλίου έγένητο δεκτῆ υπό της Συνόδου του Πατριαρχείου Μόσχας η αίτησις, τήν όποιαν υπέβαλεν εις αυτήν τήν 21ην Φεβρουαρίου ο Μητροπολίτης Σουρόζ Άντώνιος (Bloom) ζητών τήν διά λόγους υγείας άπαλλαγήν από τά καθήκοντά του ως Έξάρχου του έν λόγω Πατριαρχείου έν Δυτικῆ Εύρώπη. Ό Μητροπολίτης Άντώνιος θά περιορισθῆ έφεξις εις τήν διαποίμανσιν τών έν Άγγλία ρώσων Όρθοδόξων. Αναμένεται κατ'αυτάς η απόφασις περί αναθέσεως τών καθηκόντων Έξάρχου του Πατριαρχείου Μόσχας έν Δυτικῆ Εύρώπη εις άλλον Έπίσκοπον.

Νέα μέτρα κατά της Έκκλησίας εις Τσεχοσλοβακίαν.

Κατά νέαν διαταγήν της τσεχοσλοβακικῆς κυβερνήσεως έζητήθη παρά τών Ίερέων έχόντων άδειαν προς έξάσκησιν τών ιερατικῶν των καθηκόντων, όπως ανανεώσουν αυτήν πάλιν. Μέχρι στιγμῆς όλίγοι μόνον έξ αυτών έτυχον της σχετικῆς ανανεώσεως, οι περισσότεροι δέ τούτων υποβάλλονται εις ανακρίσεις προς έξακρίβωσιν της προς τό Κράτος πιστότητος αυτών η όχι.

Ἡ Βρεταννικὴ Ἐγκυκλοπαιδεὶα ἐπανειδίδεται μὲ ἠύξημένον ὕλινόν
περὶ Ὁρθοδοξίας.

Κυκλοφορεῖ κατ'αὐτάς εἰς Σικᾶγον τῶν Η.Π.Α. νέα ἔκδοσις τῆς Βρεταννικῆς Ἐγκυκλοπαιδεὶας μὲ νέον σύστημα παρουσιάσεως καὶ κατατάξεως τῆς ὕλης. Εἰς τὴν ἔκδοσιν ταύτην ἡ προσοχὴ, ἡ ὁποία δίδεται εἰς τὰ πραγματὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, εἶναι κατὰ πολὺ μεγαλυτέρα τῆς σημασίας, τὴν ὁποίαν ἀπέδιδον εἰς αὐτὰ αἱ προηγουμένα ἐκδόσεις τῆς περιφήμου ἐγκυκλοπαιδεὶας. Δύο μεγάλα ἄρθρα περὶ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς διδασκαλίας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἶναι προϊόντα τοῦ καλάμου τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου Ἰωάννου Meyendorff, Διευθυντοῦ τοῦ Θεολογικοῦ Ἰνστιτούτου τοῦ Ἁγίου Βλαδιμήρου. Οὗτος ἔγραψε διὰ τὴν ἔκδοσιν ταύτην καὶ ἄλλα μικρότερα ἄρθρα, ὑπερβαίνοντα τὸν ἀριθμὸν τῶν 30, περὶ τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ περὶ διαφόρων θεμάτων ἀφορώντων γενικῶς τὴν ὀρθόδοξον ἱστορίαν καὶ θεολογίαν.

Εὐαγγελιᾶριον καὶ Ὁρθόδοξος Κατήχησις ἐκδίδονται προσεχῶς ὑπὸ τοῦ
Πρωτοπρεσβυτέρου Ἀλεξ. Nelidow.

Ὁ π. Ἀλέξανδρος Nelidow, γνωστός καὶ ἐξ ἄλλων ἔργων του, προβαίνει προσεχῶς εἰς γαλλικὴν ἔκδοσιν Εὐαγγελιαρίου καὶ Ὁρθοδόξου Κατήχησεως. Τὸ Εὐαγγελιᾶριον, ἐκτός τῶν περικοπῶν τοῦ Κυριακοδρομίου καὶ τῆς Μ. Ἑβδομάδος, θὰ περιλαμβάνη καὶ εὐαγγελικὰς περικοπὰς εἰς διαφόρους περιστάσεις, ὡς καὶ Πασχάλιον. Ἡ "Ὁρθόδοξος Κατήχησις", λεπτομερὴς καὶ πλήρης, ὡς ἐχαρακτηρίσθη ὑπὸ τοῦ συγγραφέως, συνετάχθη κατὰ τὴν μέθοδον τῶν ἐρωταποκρίσεων καὶ διακρίνεται διὰ τὰς πολυαρίθμους τῆς παραπομπὰς εἰς τὴν Γραφήν.

"Ἡ Παρθένος Μαρία" ὡς θέμα Οἰκουμενικοῦ Συμποσίου εἰς Ἅγιον
Φραγκῖσκον τῶν Η.Π.Α.

Οἰκουμενικὸν Συμπόσιον μὲ θέμα "Ἡ Παρθένος Μαρία" θὰ λάβη χώραν προσεχῶς (13-17 Μαΐου) εἰς Ἅγιον Φραγκῖσκον τῶν Η.Π.Α. Εἰς τὸ συμπόσιον τοῦτο, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ λάβουν μέρος Ὁρθόδοξοι, Ρωμαιοκαθολικοὶ, Ἀγγλικανοὶ καὶ Λουθηρανοὶ, ἀντικείμενον συζητήσεως θὰ ἀποτελέσουν αἱ διάφοροι μαριολογικαὶ τῶν διδασκαλίας καὶ σχετικαὶ λατρευτικαὶ πράξεις. Θὰ ἐξετασθῇ ἐπίσης ὁ ρόλος, τὸν ὁποῖον αὐταὶ διαδραματίζουν ἐν τῇ προσπάθειᾳ πρὸς ἐπίτευξιν τῆς Χριστιανικῆς Ἐνότητος. Ὡς γνωστόν τὸ περὶ Παρθένου θέμα, μὲ τὸ ὁποῖον θὰ ἀσχοληθοῦν τὰ μέλη τοῦ συμποσίου, ἀπετέλεσε ἐπὶ αἰῶνας σημεῖον διαιρέσεως ἰδίως μεταξὺ Ὁρθοδόξων καὶ Ρωμαιοκαθολικῶν ἀφ' ἑνὸς καὶ Διαμαρτυρομένων ἀφ' ἑτέρου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

"Εἴμεθα σύγχρονοι τῆς σταυρώσεως, δέν εἴμεθα ἀναγινώσκοντες ἱστορίαν, οὔτε θεαταί τῆς σταυρώσεως". (Ἐπισκόπου Μελιτηνῆς Ἰωακείμ, Πρωτοσυγκελλεύοντος, λόγος ἐκφωνηθεῖς κατά τήν Πατριαρχικήν καί Συνοδικήν χοροστασίαν τοῦ ἑσπερινοῦ τῆς Μ. Παρασκευῆς ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ Φαναρίου).

"καί ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τόν τόπον τόν καλούμενον Κρανίον, ἐκεῖ ἐστάρωσαν αὐτόν καί τούς κακούργους" (Λουκ. κγ'33).

Εἰς τήν δωρικὴν περιγραφικὴν αὐτὴν διατύπωσιν τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ, τῆς ὁποίας ἡ λιτότης ἐπαυξάνει τό τραγικόν μεγαλεῖον τοῦ γεγονότος, ἔχομεν τήν ἀσύλληπτον εἰκόνα τῆς σταυρώσεως τοῦ Χριστοῦ. Καί ἐρχόμεθα σήμερον πρῶτον μὲν εἰς, ἐν κατανύξει, θεωρίαν τῆς εἰκόνης αὐτῆς καί προσκύνησιν τοῦ μυστηρίου τῆς, ἔπειτα δέ εἰς βίωσιν αὐτοῦ.

Παναγιώτατε Πάτερ καί Δέσποτα,
Σεβασμία τῶν Ἱεραρχῶν χορεία,
Εὐσεβές ἐκκλησίασμα.

Ἐν ἔτει 1974 ἐπανερχόμεθα εἰς τόν τόπον τοῦ Κρανίου ἢ ὁ τόπος τοῦ Κρανίου ὁ ἐπιλεγόμενος Γολγοθᾶς ἐπανερχεται εἰς τήν ζωὴν μας, εἰς τήν ζωὴν τοῦ κόσμου ὅλου. Εἶναι παράδοξος ἡ σχέση τῆς σταυρώσεως καί τῆς ἱστορίας, ἡ κοινωνία τῆς σταυρώσεως καί τῆς ζωῆς, τῆς σταυρώσεως καί τοῦ ἀνθρωπίνου προορισμοῦ. Ἄλλωστε, τό παράδοξον εἶναι τό βασικόν στοιχεῖον τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἡ δέ σταύρωσις, ἡ ὁποία εἶναι τό κορυφαῖον σημεῖόν του, εἶναι τό ἄκρον ἄωτον τοῦ παραδόξου.

Ἄναλύομαι : Ἱεουργοῦντες σήμερον τήν σταύρωσιν δέν τελοῦμεν ἀνάμνησιν ἱστορικοῦ γεγονότος. Βεβαίως, ἡ σταύρωσις συνετελέσθη εἰς ἐν ὠρισμένον σημεῖον τῆς ἱστορίας, ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου, ἀλλά διέσχισε, διεπότισε καί ἐπέρασε τήν ἱστορίαν, κατά τρόπον παράδοξον, μυστηριώδη, ἀνερμήνευτον. Εἶναι ἡ σταύρωσις γεγονός ἱστορικόν, ἀλλά ποτέ παρωχημένον, εἶναι μία παρουσία τῆς αἰωνιότητος ἐν τῷ χρόνῳ καί τῇ Ἱστορίᾳ. Ὡς ἐκ τούτου ἡ σταύρωσις εἶναι σύγχρονος κάθε ἐποχῆς καί κάθε γενεᾶς ἀνθρώπων καί ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι τοῦ ἔτους 1974 εἴμεθα σύγχρονοι τῆς σταυρώσεως, δέν εἴμεθα ἀναγινώσκοντες ἱστορίαν, οὔτε θεαταί τῆς σταυρώσεως. Εἴμεθα ἐμπεπλεγμένοι εἰς τό θεῖον δράμα. Εἴμεθα ἐκεῖ εἰς τόν Κρανίου τόπον, εἴμεθα ἐδῶ εἰς τόν Γολγοθᾶν, παρόντες καί σύγχρονοι τοῦ Ἐσταυρωμένου. Ἐξαρτᾶται ἀπὸ τόν κάθε ἓνα ἐξ ἡμῶν νά ἔχη αὐτὴν ἢ ἐκείνην τήν θέσιν καί τήν ιδιότητα τῶν συγχρόνων τῆς ὥρας τῆς Σταυρώσεως, νά εἶναι Ἰωάννης, ὁ μαθητὴς ὃν ἠγάπησεν ὁ Ἰησοῦς, ἢ Ἰούδας, νά εἶναι Κυρηναῖος ἢ Σταυρωτὴς, νά εἶναι ὡς

ὡς μία τῶν γυναικῶν πού ἠκολούθουν τόν Ἰησοῦν ἢ ὡς ἕνας ἀπό ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι τόν ἐχλεύαζον ἐσταυρωμένον καί ἔλεγον "Καταβάτω νῦν ἀπό τοῦ Σταυροῦ", τέλος νά εἶναι ὁ ἕνας ἢ ὁ ἄλλος ἐκ τῶν δύο συσταυρωθέντων.

Καί τώρα, ἔρχεται ἐνώπιόν μας ἡ ὄλη, ἡ πλήρης εἰκὼν τῆς σταυρώσεως τοῦ Χριστοῦ. Δέν εἶναι ἕνας ὁ ἐσταυρωμένος. Εἶναι τρεῖς. Εἰς τό κέντρον εἶναι ὁ Θεός πού σταυρώνεται. Δεξιά καί ἀριστερά εἶναι ἡ ἀνθρωπότης πού συσταυρώνεται μαζύ του, εἴμεθα ἐμεῖς, οἱ ἁμαρτωλοί. "Ἐκεῖ ἐστάυρωσαν αὐτόν καί τούς κακούργους" (Λουκ. κγ' 33) λέγει Λουκᾶς ὁ Εὐαγγελιστής.

Αὐτός μέν ἀδελφοί μου ἀνάξιος σταυρώσεως, ἡ μόνη ἀναξιότης τοῦ Θεοῦ, οἱ δύο ἄλλοι ἄξιοι σταυρώσεως, ἀλλά συγχρόνως ἄξιοι τῆς ἀγάπης, τῆς εὐσπλαχνίας καί τῆς σταυρώσεως τοῦ Θεοῦ. "Ἄλλωστε διὰ ποίους Ἐκεῖνος σήμερον σταυρώνεται; Δι' αὐτούς τούς δύο. Διὰ τήν δεξιόθεν καί ἀριστερόθεν τοῦ Σταυροῦ Του ἀνθρωπότητα. Ὁ μέν θά τό κατανοήσῃ καί ὁ ἕτερος θά ἀγνοήσῃ τό μυστήριον τῆς Σταυρώσεως Ἐκείνου, θά ἀγνοήσῃ τήν κορυφαίαν πράξιν τῆς κενώσεως τοῦ Θεοῦ. Καί τότε ὁ μέν ἕνας θά δικαιωθῇ, θά εἰσέλθῃ εἰς τήν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καί θά θεωθῇ πρό τῆς Ἀναστάσεως καί τότε θά ἀκουσθῇ ἐπί τοῦ Γολγοθᾶ ὁ μέγας διάλογος μεταξὺ ἐσταυρωμένου καί ἀνθρωπότητος. "Μνήσθητι μου κύριε ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ Σου", "σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔση ἐν τῇ Παραδείσῳ". Καί θά προστεθῇ εἰς τόν διάλογον ὁ τρίτος λόγος, ἐκεῖνος τῆς ἀμφιβολίας καί τέλος τῆς ἀρνήσεως "Εἰ σύ εἶ ὁ Χριστός, σῶσον σεαυτόν καί ἡμᾶς".

"Εἰ σύ εἶ ὁ Χριστός", ἡ ἀμφιβολία. Ἐάν ἐσύ εἶσαι ὁ Χριστός τότε σῶσε τόν ἑαυτόν Σου καί ἡμᾶς. Ὁ Χριστός δέν σώζει τόν ἑαυτόν του, εἶναι Σωτήρ, σώζει τούς ἄλλους, καί τούς σώζει ὄχι ἀπό τόν Σταυρόν καί τόν πόνον, ἀλλά πολλάκις ἀπό τῆς ἁμαρτίας καί τῆς αἰωνίου καταδίκης.

Ἡ σωτηρία πού προσφέρει ὁ Ἐσταυρωμένος, ὅσον καί ἄν πάντοτε σύγχρονος καί ἐπίκαιρος, δέν εἶναι ἀπλή ὑπόθεσις πού λυτρώνει ἀπό τά μικρά ἐπεισόδια τῆς ζωῆς, ἀλλά μάς ἐλευθερώνει ἀπό αὐτό τό κέντρον τοῦ μεγάλου ἐπεισοδίου αὐτῆς τῆς ζωῆς εἰς αἰώνιον διάστασιν.

Δέν εἶναι πρόσκαιρος θεραπεία, οὔτε ἐπικαιρότης ὅπως ἀντιλαμβανόμεθα τήν λέξιν εἰς τήν σύγχρονον ζωήν. Εἶναι μία ὑπόθεσις αἰωνιότητος, παράδοξος, ὅπως εἶπον εἰς τήν ἀρχήν τοῦ λόγου μου, πού διεισδύει εἰς τόν χρόνον, τήν ἱστορίαν, τήν ζωήν, τόν ἀνθρώπινον προορισμόν, τά διαποτίζει, τά σώζει καί τά θεοῖ.

Αὐτό εἶναι, Παναγιώτατε Δέσποτα, ὡς Σύ παντός ἄλλου καλλίτερον γνωρίζεις, τό θέαμα καί τό βίωμα τῆς Σταυρώσεως ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ τῆς Μεγάλῃ Παρασκευῇ. Καί ὡς ἴστασαι Παναγιώτατε, δεξιά τοῦ Ἐσταυρωμένου, καλεῖς ὅλους ἡμᾶς σήμερον, μέ ἡμᾶς δέ καί τήν ἀνθρωπότητα ὄλην, νά εἰσδύσωμεν εἰς τό μυστήριον τῆς Σταυρώσεως, νά τό λατρεύσωμεν, νά τό προσκυνήσωμεν καί νά τό ζήσωμεν. Μᾶς καλεῖς νά εἴπωμεν τό "μνήσθητι". Καί ὡς τό εἴπωμεν αὐτήν τήν στιγμήν μαζύ σου ὅλοι.

Παναγιώτατε,

Ὅταν, ἐλέψ και εὐδοκία τοῦ Θεοῦ, ἀνήρχεσο τάς βαθμίδας τοῦ Γολγοθᾶ και καθίστασο Οἰκουμενικός Πατριάρχης, εἶπες τότε, ὅτι θά εἶσαι Κυρηναῖος. Σήμερον, λοιπόν Μεγάλην Παρασκευήν, καθ' ἣν στιγμὴν ἴστασαι ἐπὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου, ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ σου, ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, σέ ἀναγνωρίζομεν πλησίον τοῦ Ἐσταυρωμένου ὡς Κυρηναῖον.

Και διά νά ἐπαναλάβω ἕναν ἄλλον λόγον ὁ ὁποῖος ἐλέχθη τότε, θά εἶπω ὅτι και ἡμεῖς ἅπαντες, Ἱεραρχία, κλήρος και Λαός, εἴμεθα και θά εἴμεθα πλησίον Σου συγκυρηναῖοι, αἶροντες μετά Σοῦ τόν Σταυρόν τῆς Σταυρώσεως, μετά Σοῦ και μετά τῆς Ἐκκλησίας συσταυρούμενοι τῷ Ἐσταυρωμένῳ, ὁ ὁποῖος συσταυροῦται μεθ' ἡμῶν και δι' ἡμᾶς εἰς Ἀνάστασιν.

Γένοιτο